

OCHRANA MANŽELSTVÍ

PŘIKÁZÁNÍ NEZCIZOLOŽÍŠ

| Exodus 20,14 | Matouš 5,27-28 | Př 5,15-20 | Žd 13,4 | Ef 5,3-5

První čtení

Příslaví 5,15-20 Pij vodu z vlastní nádrže, tu, jež vyvěrá z tvé studnice. 16 Mají se tvé prameny roztékat ven do široka jako vodní toky? 17 Tobě mají patřit, tobě jedinému, a ne cizím spolu s tebou. 18 Buď požehnán tvůj zdroj, raduj se z ženy svého mládí, 19 z milované laně, z líbezné srny; její prsy at' tě vždycky opojují, kochej se v jejím milování ustavičně. 20 Proč by ses kochal, můj synu, v cizačce, proč bys v náručí cizinku svíral?

Kázání

Ve sledování starozákonního Desatera a hledání dobrého evangelia, dobré Boží zprávy, docházíme k sedmému přikázání (pro některé křesťany je to šesté přikázání). Je krátké a zároveň velice choulostivé: „*Nesesmilniš – Nezcizoložíš.*“ (Ex 20,14). Trestem za porušení tohoto přikázání byla smrt:

Lv 20,10-14 Kdokoli by cizoložil s manželkou svého bližního, musí zemřít - jak cizoložník, tak cizoložnice. 11 Kdokoli by spal s manželkou svého otce, zotudil svého otce. Oba musejí zemřít - jejich krev at' padne na ně!

12 Kdokoli by spal se svou snachou, oba musí zemřít. Spáchali zvrácenost - jejich krev at' padne na ně! 13 Kdokoli by obcoval s mužem jako se ženou, oba spáchali ohavnost. Musejí zemřít - jejich krev at' padne na ně!

14 Kdokoli by si vzal ženu i její matku, je to zvrhlost. At' ho spolu s nimi upálí - zvrhlost ve svém středu netrpte!

Kolébka života: Obrovská hodnota a obrovské pokušení

Tématem a oblastí, kterou oslovuje sedmé přikázání, je lidská sexualita, která nachází svůj vrchol ve spojení celých bytostí člověka muže a člověka ženy. Ono spojení těchto dvou celých bytostí je tím, co nazýváme

manželstvím. Lidská sexualita je přitom součástí kolébky manželství, *z níž* vzniká dar nového života v dětech a *v níž* má tento nový život růst.

Snad právě proto, že lidská sexualita tvoří jakou součást manželství kolébku života, je *manželství* sedmým přikázáním *chráněno* jako obrovská a vzácná hodnota. Opačnou stranou téže mince je pak zvýraznění vážnosti *narušení kolébky života sexuální nevěrou*. Naproti obrovské hodnotě je obrovské pokušení. Velikost sankce, kterou Hospodin přikázal, ukazuje na velikost hodnoty manželství v jeho očích. Čím větší hodnota, tím větší trest.

Manželskou nevěru dnes smrtí netrestáme, vážnost cizoložství však zůstává. A smíme k tomu přidat hned v úvodu novozákonní rozměr milosrdenství Pána Ježíše, který ještě v době platnosti SZ desatera cizoložství odpustil a umožnil nový počátek (Jan 8,1n). Boží milosrdenství a nový počátek je zde pro každého.

Rozhodl jsem se dnes sedmé přikázání jako slovo o obrovské hodnotě manželství a obrovském pokušení nevěry nahlédnout ze tří úhlů pohledu:

- (1) Jaké je podhoubí nevěry
- (2) Jaké jsou účinky nevěry
- (3) Jak zápasit o čistotu, cudnost

(1) Podhoubí nevěry

Starozákonní přikázání má před očima vrchol nevěry – sex. spojení s manželem, manželkou jiného. Pán Ježíš při pomýšlení – a kázání (!) – na toto přikázání jde hlouběji:

Slychali jste, že bylo řečeno: 'Necizolož.' 28 Já vám však říkám, že každý, kdo by se chtivě podíval na ženu, už s ní zcizoložil ve svém srdci. (Mt 5,27-28)

V pohledu Pána Ježíše už nejde výhradně *o skutek* cizoložství, ale *o postoj* z něhož vyrůstá. Pán Ježíš sestupuje z vrcholu ledovce pod hladinu *do hlubin lidského srdce*. Tady jsou už překročeny i mantinely ochrany manželství. Pán Ježíš se dotýká pokušení, které se nějak dotýká každého – muže, ženy, člověka mladého či starého.

Podhoubí nevěry (cizoložství) je v srdci každého člověka. Jde o to, čemu člověk ve svém srdci dává prostor, jaké fantazie si v něm hýčká a rozvíjí. Každý člověk je, podle slov Pána Ježíše, odpovědný za to, co ve svém srdci hýčká.

K tomuto *vnitřnímu podhoubí* pak musíme přidat i *vnější*. Důsledky dostupnosti explicitního sex. obsahu dnes asi zatím nejsme schopni postihnout. Kdybychom se chtěli vyhnout pohledům na podhalená či odhalená těla především žen, museli bychom chodit se zavřenými očima (a nemyslím jenom na tištěné plakáty). Člověk aby se bál chodit s dětmi v létě na plovárnu. Dábelsky zarudlý muž s krásnou děvou kolem ramen a reklamou na přípravek na podporu erekce není k vidění po 22 hodině, ale v každé přestávce odpoledního hokejového či fotbalového zápasu.

Mnohé *články, filmy a knihy* vytvářejí doslova iluzorní obraz krásy a romantiky. Podlehnutí iluzi není vůbec těžké. *Svobodomyslné názory* o tom, že sex lze jaksí emancipovat a vytrhnout ho z kontextu vztahu, pokušení cizoložství jen posilují. *Prostor internetu* je pak kapitolou pro sebe sama a lidí závislých na pornografii přibývá. Chtělo by se povědět, že nás - církve - se to netýká. Opak je ovšem pravdou.

Když se sejde vnitřní dispozice srdce s dostupným obsahem, je na světě obrovské pokušení. K iluzi, kterou vytváří naše doba, patří, že se vlastně nic neděje. A tady se od podhoubí pokušení cizoložství dostávám k druhému úhlu pohledu. Jaké jsou účinky nevěry - cizoložství.

(2) Účinky nevěry

Zdá se mi, že jsou bagatelizovány. Jako by nevěra mnoho neznamerala a měli bychom být schopni ji přijmout jako fakt. Jenže ono tomu tak není. Zdá se, že málokdo je schopen u nevěry vůči svému partnerovi předvídat účinky cizoložství. Je až s podivem, jak v dnešní informacemi všeho druhu nabitě době lidé pomíjejí informaci o tom, že **nevěra (cizoložství) je překročením Rubikonu** - že je to krok, který má netušené následky, které nelze vzít zpět.

Přítom i sekulární společnost na to poukazuje. **Server iDnes** minulou středu (27.5.) v článku „Nejčastější důvody mužské nevěry“ hned po úvodním tučném odstavci říká:

„Nevěra je neomluvitelným činem, už zdaleka ale nejde o takové tabu jako v dřívějších dobách... Ať už k nevěře dojde z jakéhokoli důvodu, jen těžko se její následky napravují.“

Vážnost cizoložství, kterou nelze nijak bagatelizovat, odhaluje i Bible. Sám **Pán Ježíš totiž připouští rozvod z důvodu nevěry**. Ne, že by ho doporučoval, ale ví, že nevěra zasahuje manželství tak ničivým způsobem, že návrat zpět často není možný a uzdravení manželství postiženého nevěrou jednoho z manželů je vzácná věc.

Jako v mnoha jiných oblastech života, ani zde lidé nedbají varování, a tak ničivé účinky nevěry poznají až ve chvíli, kdy není cesty zpět.

V listu **Žd 13,4** čteme:

Manželství ať mají všichni v úctě a manželé ať jsou si věrni, neboť neřestné a nevěrné bude soudit Bůh.

Boží soudy nad nevěrnými a neřestnými jenom potvrzují vážnost těchto skutků. Jak tedy žít a o co usilovat, když víme o dispozici svého srdce, když žijeme v takovém světě, v jakém žijeme? Na to chci poukázat v dnešním třetím odstavci u sedmého přikázání.

(3) Zápas o čistotu, cudnost a vážnost manželství

Sedmé přikázání to říká negativně: Nebudeš cizoložit. Pokusme se to ale povědět pozitivně.

Apoštol Pavel v listu Korintským napsal: *„Abyste se však uvarovali smilstva (porneia), ať každý má svou ženu a každá svého muže.“* (1K 7,2) Lékem proti cizoložství je manželství a jeho pěstování. Mohli bychom to povědět i slovy starozákonní knihy Přísloví, jak jsme je slyšeli v prvním čtení:

Pij vodu z vlastní nádrže, tu, jež vyvěrá z tvé studnice. 16 Mají se tvé prameny roztékat ven do široka jako vodní toky? 17 Tobě mají patřit, tobě jedinému, a ne cizím spolu s tebou. 18 Bud' požehnán tvůj zdroj, raduj se z ženy svého mládí, 19 z milované laně, z líbezných srny; její prsy ať tě vždycky

opojují, kochej se v jejím milování ustavičně. 20 Proč by ses kochal, můj synu, v cizačce, proč bys v náručí cizinku svíral? (Př 5,15-20)

Je docela možné, že lecjaká nevěra má svůj zdroj v neochotě jednoho či obou manželů budovat vlastní manželství. (Tady by mohlo začít další kázání o tom, jak budovat dobré manželství.) Ať je tomu tak anebo ne, lékem na nevěru manželství, které máme v úctě a které budujeme. Potřebujeme si to připomínat i v kontextu sboru a církve.

Vy, co nežijete v manželství, ovšem můžete po právu položit otázku: „A co my?“ Budu citovat **Martina Luthera**, který v roce 1520 napsal svou první větší publikaci v němčině. Nese název „*Řeč o dobrých skutcích*.“ Tímto spisem Martin Luther odpovídal na výtky, že důrazem na ospravedlnění pouhou vírou bez skutků, podlamuje veškerou lidskou činorodost. Luther tedy zvolil desatero za základ své řeči o dobrých skutcích. V desateru viděl především odkaz k dobrým skutkům:

Nesesmilníš. V tomto přikázání se nám ukazuje dobrý skutek, který obsahuje mnoho dobrého a mnoho neřestí zahání. Je to čistota neboli cudnost. Zase skutek, o kterém bylo už mnoho psáno i kázáno, věc každému dobře známá, jenže si ani tohoto skutku nikdo nehledí a nikdo se v něm necvičí alespoň tak pilně jako v jiných, nám nepřikázaných skutcích. Tak jsme ochotni konat, co nám přikázáno není, a vyhýbat se tomu, co nám přikázáno je. Vidíme pak, že svět je plný ohavných skutků necudnosti, hanebných slov, anekdot a písniček, i jak jich následkem nemírných žranic a chlastů, zahálky a zbytečné strojivosti denně přibývá...

Svatý Augustin říká, že ze všech bojů křesťanovi uložených je boj o zachování cudnosti ten nejtvrdší, už proto, že to je boj každodenní a vždycky i celodenní, boj bez přestávky, a že v něm čistota jen málokdy zvítězí. Všichni svatí po této stránce na sebe žalovali a plakali, jako svatý Pavel.

...Má-li toto dílo cudnosti obstát, vede **k mnoha jiným dobrým skutkům**, **k postům a k mírnosti** oproti chlastu a žraní, **k bdění a časnému vstávání** oproti lenosti a nadbytečnému spaní, **k práci a námaze** oproti

zahálčivosti. Neboť žranice, zahálka, chlasty, nadbytečný spánek a lelkování jsou zbraně, jimiž necudnost čistotu hravě zdolává...

Nejsilnější obranou je *modlitba a Slovo boží*, takže trápí-li koho nějaké zlé přání, měl by se utéci k modlitbě a vyprosít si boží milost a pomoc, a měl by číst a rozjímat evangelium a *vmyslit se do Kristova utrpení*... Tím je míněno, že srdce přepadené špatnými myšlenkami běží s nimi, dokud jsou ještě mladé a jen zárodečné, ke Kristu, jenž je skálou, o kterou se rozbíjí a roztříští.

Někteří také už doporučovali neužívat měkkých lůžek a šatů, odříkat se zbytečných ozdob, vyhýbat se společnosti žen a mužů, [určitým] rozhovorům a představám atd., jako by to sloužilo k úspěšnějšímu zachování vnitřní čistoty. *Nelze však v těchto věcech určit všeobecně platné pravidlo a míru. Tu musí každý bdít sám nad sebou* a vypozerovat, které věci a kolik věcí mu pomáhá a jak dlouho mu co pomáhá k zachování čistoty, a toho se pak musí držet. *A nedovede-li to, ať se na chvíli svěří poučením [radám] a kázni zkušenějšího*, aby mu byl nápomocen, než si sám bude vědět rady a bude schopen sám si vládnout. Vždyť právě to byl kdysi účel klášterů a k tomu se zakládaly: aby se tu mladí lidé naučili sebekázni a čistotě.

Nesmíme si však zoufat, nemůžeme-li se takového pokušení rychle zbavit, ba když nás po celý náš věk trvale nenechává na pokoji. [Nemáme taková pokušení] přijímat jinak než jako ustavičně nové podněty a připomínky, abychom se modlili, postili, bděli, pracovali a prováděli všechna cvičení směřující ke zkrocení těla, ještě více však k pocvičení se a k životu ve víře v Boha. Neboť cudnost, která má ustavičný pokoj, není zrovna ta nejvzácnější; mnohem cennější je ta, která se musí ustavičně potýkat s nečistotou a ustavičně ze sebe vypuzovat všechn ten jed, který nám do ní nakapávají naše tělo a zlý duch. V tom smyslu píše svatý Petr (1 Petr. 1,11]: „Nejmilejší, prosímť vás, abyste se zdržovali od tělesných žádostí, kteréž rytěrují proti duši.“

Tyto a podobné věty nám ukazují, že není člověka, který by někdy nepocitoval špatné choutky, že je však máme a musíme každodenně

potírat. A ačkoli to s sebou přináší neklid a nelibost, je to před Bohem dílo dobré, a to nás má těšit a uspokojovat. Neboť ti, kteří se domnívají, že taková pokušení časem ponenáhlu vymytí, dožijí se jen toho, že ta pokušení tím více vzplanou; a zdá-li se, že už nastal klid, překvapí je pokušení v jinou chvíli, zato však tím mocněji, a nalezne jejich přirozenost zeslabenější [méně schopnou odporu] než dříve.

Ostražitost, duchovní disciplíny (modlitby, posty, Slovo boží) a pomoc zkušenějších (zpovědní pomoc) - to jsou prostředky pro zachování čistoty a cudnosti.

(4) Závěr

Podhoubí nevěry, účinky nevěry a zápas o čistotu a cudnost - k přemýšlení nad těmito skutečnostmi nás vede sedmé přikázání. Jak dobře pověděl Martin Luther - a musíme mu přitakat - „není člověka (ani mezi námi), který by nepociťoval špatné choutky...“

Objevujme dar manželství a pěstujme ho - nechť je v úctě. Žijme v čistotě a cudnosti. K tomu přidejme pokorné přímluvné modlitby jeden za druhého.

A na samotný závěr si připomeňme slova apoštola Pavla:

O smilstvu, jakékoliv nezřízenosti nebo chamtivosti at' se mezi vámi ani nemluví, jak se sluší na ty, kdo patří Bohu. 4 Vést sprosté, hloupé a dvojsmyslné řeči se nepatří; vy máte vzdávat Bohu díky! 5 Dobře si pamatujte, že žádný smilník, prostopášník ani lakomec, jehož bohem jsou peníze, nemá podíl v království Kristovu a Božím. Ef 5,3-5

Jan Asszonyi